

การสร้างเชื่อมั่นของไทยในมุมมองนักลงทุนต่างชาติ

ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่และเรื้อรังมานานในหลายประเทศ ถึงแม้ภาครัฐจะมีความพยายามป้องกันและแก้ไขมาโดยตลอด แต่เหมือนว่าปัญหาการคอร์รัปชันกลับยังไม่ได้รับการแก้ไขให้หมดไปจากสังคม โดยจากการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประจำปี ๒๕๖๕ ใน ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก ที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) พบว่า เดนมาร์กเป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือ ๙๐/๑๐๐ คะแนน โดยประเทศ ๑๐ อันดับแรกที่ได้คะแนนสูงสุด ส่วนใหญ่เป็นประเทศในทวีปยุโรป และมีเพียงสิงคโปร์ที่เป็นสมาชิกอาเซียนประเทศเดียวที่ติดอันดับ โดยได้คะแนน ๘๕/๑๐๐ อยู่ในอันดับที่ ๔ ร่วมกับนอร์เวย์และสวีเดน ทั้งนี้ ประเทศและภูมิภาคที่มีอันดับ CPI สูง มีแนวโน้มที่จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว และจะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๗ สำหรับทุก ๆ คะแนน CPI ที่เพิ่มขึ้น และยิ่งอันดับ CPI ของประเทศสูงเท่าใด มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ก็จะมีสูงขึ้นไปตามนั้น^๑ จึงสรุปได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศหรือภูมิภาคนั่นเอง

สำหรับประเทศไทย ค่าดัชนี CPI ยังอยู่ในระดับต่ำ คืออยู่ในอันดับที่ ๑๐๑ หรือเท่ากับ ๓๒/๑๐๐ คะแนน^๒ และถึงแม้รัฐบาลไทยจะมีความพยายามในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบผ่านการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)^๓ และมีกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙^๔ แต่จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ยังพบว่า ภาพลักษณ์ของภาครัฐในสายตาเอกชนและประชาชนคือ “ไม่สะดวก ไม่โปร่งใส และไม่เชื่อมั่น”

ปัญหาคอร์รัปชันได้ถูกหยิบยกขึ้นหลายครั้งเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และหาหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา หนึ่งในถ้อยคำสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ คือ คำกล่าวของอดีตนายกรัฐมนตรีของฝรั่งเศส นายอังเคล กูเรีย (Mr. Angel Gurría) ในงาน “Planet Integrity: Building a Fairer Society” เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ ที่กล่าวว่า “Integrity, transparency and the fight against corruption have to be part of the culture. They have to be taught as fundamental values” ซึ่งแปลความได้ว่า “ความซื่อตรง ความโปร่งใส และการต่อต้านการทุจริต ต้องเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และควรจะต้องได้รับการปลูกฝังเป็นค่านิยมพื้นฐาน”^๕

ปัจจุบัน ทิศทางการหารือในเวทีการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (FTA) และกรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ต่างมีเนื้อหาและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความโปร่งใส และ/หรือการต่อต้านคอร์รัปชันของภาครัฐ โดยหนึ่งในตัวอย่างสำคัญ คือ การเจรจาจัดทำ**ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการลงทุนเพื่อการพัฒนา (Investment Facilitation for Development: IFD)** ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงความโปร่งใส เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการของภาครัฐ ใช้มาตรการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาสำคัญเรื่องการส่งเสริมความโปร่งใสและระบุข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ภาครัฐดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็น **(๑) มาตรการด้านการลงทุน** โดยให้รัฐมีการเผยแพร่ข้อมูลมาตรการที่ใช้เป็น

^๑ Podobnik, B., Shao, J., Njavro, D. et al. Influence of corruption on economic growth rate and foreign investment. Eur. Phys. J. B 63, 547–550 (2008). <https://doi.org/10.1140/epjb/e2008-00210-2>

^๒ <https://www.transparency.org/en/cpi/2021>

^๓ <http://nscr.nesdc.go.th/masterplans-21/>

^๔ https://www.pacc.go.th/info_pacc/paccionfo3/

^๕ <https://www.oecd.org/about/secretary-general/planet-integrity-building-a-fairer-society-paris-march-2018.htm>

การทั่วไปก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ รวมไปถึงให้มีระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่มีการเผยแพร่ (๒) **กระบวนการขออนุญาตทางการลงทุน** กำหนดให้รัฐจะต้องเผยแพร่ข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรและทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นใด แบบฟอร์ม กระบวนการ ระยะเวลาสำหรับการพิจารณาคำขออนุญาต และแจ้งข้อมูลสถานะการขออนุญาตโดยไม่ชักช้า รวมไปถึงการที่รัฐต้องเผยแพร่ข้อมูลและจุดติดต่อผ่านเว็บไซต์กลาง โดยใช้ภาษาทางการของ WTO (ภาษาอังกฤษ สเปน และฝรั่งเศส) และไม่เก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการเข้าถึงข้อมูลที่มีการเผยแพร่ และทำให้กระบวนการขออนุญาตไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนหรือล่าช้า (๓) **มาตรการที่ต่อต้านการคอร์รัปชันเป็นการเฉพาะ** โดยกำหนดให้รัฐออกกฎระเบียบ/ มาตรการที่มีเป้าประสงค์ในการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชันและการฟอกเงิน ครอบคลุมถึงความสำคัญ ของหลักการความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และมีความสอดคล้องกันระหว่างการออกนโยบายและการดำเนิน ตามนโยบาย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ีระหว่างหน่วยงาน และมีความร่วมมือกันในการป้องกัน และต่อต้านการคอร์รัปชันที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุน

จะเห็นได้ว่า ข้อกำหนดในความตกลง IFD^๖ ล้วนเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อม ที่ดีทางการลงทุนและการประกอบธุรกิจในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน และดึงดูดเม็ดเงินการลงทุน จากต่างชาติให้เข้ามาในประเทศมากขึ้น รวมถึงยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศในสายตานักลงทุนต่างชาติ อีกทั้ง การปฏิบัติตามความตกลง IFD จะเป็นการแสดงให้เห็นว่า ภาครัฐมีความมุ่งมั่นในการสร้างธรรมาภิบาลที่ดีใน การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน **ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้ค่า CPI ของประเทศขยับเพิ่ม สูงขึ้นได้ด้วย** ดังนั้น ถึงแม้ขณะนี้ ไทยยังไม่ได้เป็นสมาชิก IFD แต่การพิจารณาเข้าร่วมกลุ่มสมาชิก WTO ที่ สนับสนุนการจัดทำความตกลง IFD จะเป็นการแสดงบทบาทเชิงรุกในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็น ด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน การส่งเสริมความง่ายในการทำธุรกิจ (Ease of Doing Business) และการต่อต้านปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศ

นอกจากนี้ ความตกลง IFD จะเป็นเวทีสำคัญที่ทำให้ไทยได้หารือและแลกเปลี่ยนนโยบายด้าน การลงทุนระหว่างประเทศ แนวทางการส่งเสริมความโปร่งใส และการต่อต้านการคอร์รัปชันในระดับนานาชาติ รวมไปถึงจะเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์การดำเนินการของไทยในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยหนึ่งใน โครงการสำคัญของไทย คือ การจัดตั้ง**ศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ (ศบข.)** ภายใต้สำนักงาน ปปท. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน ธุรกิจในประเทศไทย และขับเคลื่อนเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ในการให้ความช่วยเหลือ กรณีชาวต่างชาติที่ไม่ได้รับความสะดวกในการประกอบธุรกิจ หรือการใช้อำนาจหรือดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐโดย มิชอบ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบรับเรื่องร้องเรียนของรัฐ เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่น ในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย^๗

กล่าวโดยสรุป การแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน เปรียบเหมือนโรคระบาดที่คอยยับยั้งการพัฒนาของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจะต้องมีการปฏิรูปทั้ง ระบบอย่างจริงจัง ตั้งแต่การปรับปรุงกฎหมาย ปรับปรุงระบบกระบวนการงาน ปลุกฝังจิตสำนึกและสร้างความ ตระหนักของบุคลากรภาครัฐ รวมไปถึงจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (รัฐ เอกชน ประชาชน)

^๖ กระบวนการขออนุญาตที่ต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อนเกินไป การเผยแพร่กฎระเบียบล่วงหน้า การกำหนดกรอบเวลาสำหรับภาครัฐในการพิจารณาคำ ขออนุญาต การรับคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์

^๗ โดยมีแผน Roadmap (ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ๕ ด้านสำคัญ ได้แก่ ๑.สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ๒.พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบ การให้บริการภาครัฐ ๓.มีระบบรับเรื่องร้องเรียน (สายด่วน ๑๒๐๖ กด ๙) ๔.การพัฒนาคุณภาพเจ้าหน้าที่รัฐและพัฒนาให้หน่วยงานรัฐอื่น ๆ ๕.สร้างการรับรู้ ต่อเนื่อง ให้ข้าราชการมี Mindset รับฟังประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับบันไดสามขั้นของการพัฒนา คือ “Awareness Participation Change” นอกจากนี้ การนำ ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันก็เป็นทางเลือกสำคัญ อาทิ การใช้ระบบ AI จับโกงเพื่อตรวจสอบแพตเทิร์นที่สื่อ ทุจริตในการบริหารจัดการภาครัฐ และ การใช้แพลตฟอร์มในการรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด

นอกจากนี้ หนึ่งในแนวทางสำคัญคือ ไทยจะต้องพัฒนากระบวนการความโปร่งใสของตนให้ทัดเทียมระดับนานาชาติ โดยในมิติการลงทุนระหว่างประเทศ การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของความตกลง IFD ขององค์การการค้าโลก ย่อมสร้างแรงกระตุ้นให้ไทยพัฒนาตนเองในด้านการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน รวมถึงปรับปรุงกระบวนการภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมความโปร่งใส ต่อต้านการทุจริต ยกกระดับดัชนี CPI ของประเทศไทยให้สูงขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในไทยให้เพิ่มมากขึ้นได้ด้วย

นางสาวฉัตรสุมาลย์ มงคลศิริ
นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สิงหาคม ๒๕๖๖